

Estructura Social i Sociologia del Consum

Codi: 103131

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501935 Publicitat i Relacions Públiques	FB	1	1

Professor/a de contacte

Nom: Josep Verdaguer Lozano

Correu electrònic: josep.verdaguer@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Prerequisits

Assignatura introductòria de primer. No hi ha prerequisits.

Objectius

El consum és una pràctica cultural i econòmica fonamental. L'estudiant de Publicitat i Relacions Públiques no pot limitar-se a entendre'l com el resultat de necessitats, desigs i decisions individuals, ni tampoc com a conseqüència exclusiva de la intervenció de poderoses instàncies de l'oferta en la demanda. En aquest mòdul proposem estudiar el consum fent-ho de l'ús dels béns en el context de la societat com a sistema d'interacció social i com un aspecte de l'estructura social.

L'objectiu d'aquesta assignatura és introduir una sèrie de conceptes i teories sociològiques per tal de facilitar una aproximació a la dimensió social del consum, i per iniciar a algunes maneres d'aproximar-se empíricament a la realitat del consum contemporani, per tal d'ajudar a veure que aquestes teories ho són de les pràctiques de consum.

Competències

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Aplicar el pensament científic amb rigor.
- Descriure les principals tendències de consum i estils de vida de les societats contemporànies en els mercats occidentals.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar els indicadors de sostenibilitat de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit integrant-hi les dimensions social, econòmica i mediambiental.
3. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
4. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
5. Aplicar el pensament científic amb rigor.
6. Demostrar que coneix els instruments per a l'estudi dels hàbits de consum de mitjans d'unes determinades audiències.
7. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.
8. Identificar les implicacions socials, econòmiques i mediambientals de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit de coneixement propi.
9. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
10. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
11. Proposar formes d'avaluació dels projectes i accions de millora de la sostenibilitat.
12. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
13. Proposar projectes i accions viables que potenciïn els beneficis socials, econòmics i mediambientals.
14. Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
15. Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
16. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
17. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
18. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
19. Valorar com els estereotips i els rols de gènere incideixen en l'exercici professional.
20. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

Tema 1. El lloc des del que ens mirarem el consum: la perspectiva sociològica.

Tema 2. Especificitat social i històrica del consum.

Tema 3. Visió general d'algunes de les aportacions sociològiques fonamentals per a l'estudi del consum.

Tema 4. El consum de mercaderies.

Tema 5. El consum de signes i símbols.

Tema 6. El consum i la recerca d'identitat.

Tema 7. Consum i posició social.

El calendari detallat amb el contingut de les diferents sessions s'exposarà el dia de presentació de l'assignatura. Es penjarà també al Campus Virtual on l'alumnat podrà trobar la descripció detallada dels exercicis i pràctiques, els diversos materials docents i qualsevol informació necessària per a l'adequat seguiment de l'assignatura.

Metodologia

- a. Classes magistrals
- b. Exercicis pràctics a l'aula.
- c. Seminaris
- d. Tutories individuals i en grups reduïts respecte del grup-classe.
- e. Lectura de texts i treball amb material audiovisual.
- f. Treballs individuals i en equip.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes, seminaris, orientació dels treballs i exposicions.	52,5	2,1	5, 6
Tipus: Supervisades			
Reunions individuals o en grups reduïts per resoldre dubtes i fer la preparació i el seguiment de les exposicions	7,5	0,3	5, 6
Tipus: Autònomes			
Lectura i estudi. Petites recerques. Elaboració de treballs.	82,5	3,3	5, 6

Avaluació

Avaluació ordinària (continuada):

L'assignatura s'avaluarà de la següent manera:

- a) 1 mapa conceptual. Individual. Valor 10% de la nota final. Per ser avaluat/da, cal haver assistit regularment a les classes (75%).
- b) 2 mapes conceptuels. Grup. Valor 10% de la nota final. Per ser avaluat/da, cal haver assistit regularment a les classes (75%).
- c) Petita recerca empírica i presentació a classe. Caldrà lliurar la presentació. Grup. Valor 17,5% de la nota final. Per ser avaluat/da, cal haver assistit regularment a les classes (75%).
- d) Un treball del que caldrà lliurar l'informe i fer-ne la presentació. Grup. Valor 22,5% de la nota final.
- e) Una prova escrita raonada. Per que faci mitjana caldrà que la nota sigui superior a 4. Individual. Valor 40% de la nota final.

El professor facilitarà durant el curs les instruccions relatives a les pràctiques i avaluacions i la presentació d'evidències.

Altres qüestions a considerar:

- Recuperació: L'alumnat tindrà dret a la recuperació de l'assignatura si ha estat avaluada del conjunt d'activitats, el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura. Per poder-se presentar a la recuperació de l'assignatura, s'haurà hagut d'obtenir la nota més gran o igual a 3,5 i menor que 5. Les activitats que queden excloses del procés de recuperació són b), c) i d).
- L'estudiant que realitzi qualsevol irregularitat (còpia, plagi, suplantació d'identitat,...) que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació. Encas que es produeixin diverses irregularitats, la qualificació final de l'assignatura serà 0. Per no caure en el plagi consulta <https://www.uab.cat/doc/GuiaCitesiPlagiEstudiants>

Avaluació única:

Consultar les condicions per a l'avaluació única. [Avaluació única - Universitat Autònoma de Barcelona - UAB Barcelona](#)

- 1) Ressenya original de totes les lectures obligatòries i les opcionals, fetes en relació a l'assignatura. Individual. Valor 30% de la nota final. Caldrà lliurar les ressenyes el dia de la prova escrita. Per ser avaluat/da, cal haver assistit regularment a les classes (75%)
- 2) Un treball de recerca del que caldrà lliurar-ne l'informe. Individual. 30% de la nota final. Caldrà lliurar el treball el dia de la prova escrita.
- 3) Una prova escrita raonada. Nota mínima 4. Individual. Valor 40% de la nota final.

El professor facilitarà durant el curs les instruccions relatives a les pràctiques i avaluacions i la presentació d'evidències.

Altres qüestions:

- Recuperació: L'alumnat tindrà dret a la recuperació de l'assignatura si ha estat avaluada del conjunt d'activitats, el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura. Per poder-se presentar a la recuperació de l'assignatura, s'haurà hagut d'obtenir la nota més gran o igual a 3,5 i menor que 5. Podran reavaluar-se totes les activitats suspeses excepte 1) si no ha ponderat per manca d'assistència regular a les classes.
- L'estudiant que realitzi qualsevol irregularitat (còpia, plagi, suplantació d'identitat,...) que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació. En cas que es produeixin diverses irregularitats, la qualificació final de l'assignatura serà 0. Per no caure en el plagi consulta <https://www.uab.cat/doc/GuiaCitesiPlagiEstudiants>

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Presentació de les pràctiques i lliurament.	60%	3,75	0,15	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
Prova escrita raonada	40%	3,75	0,15	1, 5, 6, 8, 14, 15, 16

Bibliografia

Bibliografia

Els textos a treballar en cada tema i la bibliografia específica per a les pràctiques es facilitaran a l'aula i el Campus Virtual.

ALDRIDGE, A., Consumption, Oxford: Polity Press. 2003.

APPADURAI, A. La vida social de las cosas. Mèxic: Grijalbo, 1991.

BARTHES, R. El Sistema de la moda y otros escritos. Barcelona: Paidós, 2003

BATAILLE, G., et al. La parte maldita. Buenos Aires, Las Cuarenta, 2009.

BAUDRILLARD, J. Crítica de la economía política del signo. México, Siglo XXI, 2005

BAUDRILLARD, J. La génesis ideológica de las necesidades. Barcelona: Anagrama, 1976

BAUDRILLARD, J. La sociedad de consumo: Sus mitos, sus estructuras. Barcelona: Plaza & Janés, 1974

BAUDRILLARD, J. El sistema de los objetos. Madrid: Siglo XXI, 1999.

BAUDRILLARD, J. El Intercambio simbólico y la muerte. Caracas : Monte Avila, 1993

BAUMAN, Z. . "De la ética del trabajo a la estética del consumo a Bauman, Z., Trabajo, consumismo y nuevos pobres. Barcelona: Gedisa, 2000. <https://elibro.net/es/lc/uab/titulos/44351>

BAUMAN, Z. Vida de Consumo, Madrid: Fondo de Cultura Económica, 2007
<https://elibro.net/es/lc/uab/titulos/109484>

BELL, D. Las contradicciones culturales del capitalismo. Madrid: Alianza, 1982.

BERGER, P. Invitació a la sociologia, Barcelona: Herder, 2016.

BLUM, V. L. Flesh Wounds: The Culture of Cosmetic Surgery, University of California Press, 2005

BLUMER, H. Fashion: From Class Differentiation to Collective Selection, a Sociological Quarterly 10, pp. 275-291

BOCOCK,R., El consumo. Madrid: Talasa, 1995

BOURDIEU, P. , "Notas provisionales sobre la percepción social del cuerpo" a Alvarez Uria, F. i Varela, J. Materiales de sociología crítica. Madrid: La Piqueta, 1986

BOURDIEU, P. La distinción: Criterios y bases sociales del gusto. Madrid: Taurus, 1998.

BOURDIEU, P. La dominación masculina. Barcelona: Anagrama, 2000.

CAMPBELL, C. "The Sociology of Consumption." a Acknowledging Consumption, D. Miller(editor), Londres: Routledge, 1995 <https://ebookcentral.proquest.com/lib/UAB/detail.action?docID=3060371>

- CAMPBELL, C. The Romantic Ethic and the Spirit of Modern Consumerism. Oxford: Basil Blackwell, 1987
<https://link-springer-com.are.uab.cat/book/10.1007%2F978-3-319-79066-4>
- CARDÚS, S. (Ed.). (2014). La mirada del sociòleg: què és, què fa, què diu la sociologia?. Editorial UOC.
<https://elibro.net/es/lc/uab/titulos/114061>
- CHANEY, D., Estilos de vida. Madrid : Talasa Ediciones, S.L.
- CONTRERAS, J. Alimentación y cultura. Necesidades, gustos y costumbres. Barcelona: Universitat de Barcelona ,1995.
- CONTRERAS, J. Antropología de la alimentación. Madrid : Ediciones de la Universidad Complutense de Madrid , 1992
- CORRIGAN, P. The sociology of consumption : an introduction. London ; Thousand Oaks, Calif., Sage Publications, 1997
- DE CERTEAU, M, La Invención de lo cotidiano, Universidad Iberoamericana,1996
- DOUGLAS, M. Estilos de pensar. Barcelona: Gedisa, 1998.
- DOUGLAS, M. & ISHERWOOD, B. El Mundo de los bienes : hacia una antropología del consumo. México, D.F.: Grijalbo, 1990.
- DUNN, Robert G. Identifying Consumption : Subjects and Objects in Consumer Society, Temple University Press, 2008. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/UAB/detail.action?docID=407558>
- EDWARDS, T., Contradictions of consumption: concepts, practices and politics in consumer society. Open University Press,2000
- ERNER, G., Sociología de las tendencias, Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 2010
<https://elibro.net/es/ereader/uab/45583?page=1>
- ENTWISTLE, J. El cuerpo y la moda, Barcelona: Paidós, 2002
- FALK, P. The consuming body. Londres: Sage, 1994
<https://ebookcentral-proquest-com.are.uab.cat/lib/UAB/detail.action?docID=1024053#>
- FALK, P. and CAMPBELL, C. The shopping experience. Londres: Sage, 1997.
<https://ebookcentral.proquest.com/lib/UAB/detail.action?docID=1001336>
- FEATHERSTONE, M. Cultura de consumo y posmodernismo. Buenos Aires : Amorrortu, 2000
- FOUCAULT, M. Historia de la sexualidad . Mèxic: Siglo XXI. . 1978-1987
- FRASER, M., GRECO, M. The Body: A Reader, London, Routledge, 2004.
- GALBRAITH, J. K. La cultura de la satisfacción. Barcelona: Ariel, 1992.
- GALBRAITH, J. K . La sociedad opulenta. Barcelona: Ariel, 1969.
- GERMOV, J., WILLIAMS, L. (eds.), A Sociology of Food and Nutrition: The Social Appetite, OUP Australia, 2004.
- GAME, Ann, et al. Sociología apasionada. Universitat Oberta de Catalunya, 2015. Digitalia,
<https://www-digitaliapublishing-com.are.uab.cat/a/37969>
- GIDDENS, A. Modernidad e identidad del yo. Barcelona: Península, 1995.
- GRIGNON, C. y PASSERON, J.C., Lo culto y lo popular: Miserabilismoy Populismo en Sociología y Literatura. Madrid: La Piqueta,1992

- HARRIS, M., Bueno para comer. Enigmas de alimentación y cultura. Madrid: Alianza Editorial S.A,1998.
- HEBDIGE, D. Subcultura : el significado del estilo. Barcelona: Paidós Ibérica, S.A., 2004.
- HERPIN, N. i D. VERGER, Consommation et modes de vie en France,une approche Économique et sociologique sur un demi-siècle, París: Découverte,2008
- HERPIN, N., Sociologie de la consommation, París: La Découverte,2010
- HILTON, M., "The Legacy of Luxury. Moralities of consumption since the 18th century" a Journal of Consumer Culture Vol 4: 101-123
- HINE, T., ¡Me lo Llevo! Una Historia del Shopping, Barcelona: Lumen. 2002
- HOCHSCHILD, A.R., La Mercantilización de la vida íntima: Apuntes de la Casa y el Trabajo, Madrid: Katz 2008
- HORKHEIMER, M. y ADORNO, T.W., Dialéctica de la Ilustración. Madrid: Trotta, 1994. HORNE, J., Sport in consumer culture, Palgrave Macmillan, 2006.
- INSTITUTO NACIONAL DE CONSUMO. Las tendencias del consumo y del consumidor en el siglo XXI. Madrid: Ministerio de Sanidad y Consumo/Instituto Nacional de Consumo, 2001.
- JAMESON, F., "El posmodernismo y la sociedad de consumo" a Jameson, F. El giro cultural. Escritos seleccionados sobre el posmodernismo: 1983-1998. Buenos Aires: Ediciones Manantial, 1998
- KLEIN, N., NoLogo: El Poder de las Marcas, Barcelona, Paidós, 2001
- LEE, M. J., The consumer society reader. Oxford: Blackwell Publishers Inc, 2000 LIPOVETSKY, G., El crepúsculo del deber. Barcelona: Anagrama, 1994.
- LIPOVETSKY, G., El imperio de lo efímero: La moda y su destino en las sociedades modernas. Barcelona: Anagrama, 1990.
- LIPOVETSKY, G. La era del vacío: Ensayos sobre el individualismo contemporáneo. Barcelona: Anagrama, 1989.
- LURY, C. Consumer culture. Cambridge: Polity Press, 2001.
- LURY, C. Brands : The Logos of the Global Economy, Taylor& Francis Group, 2004
<https://ebookcentral.proquest.com/lib/UAB/detail.action?docID=182219>
- MCCRACKEN, G. D. Culture and Consumption,New Approaches to the Symbolic Character of Consumer Goods and Activities, Indiana University Press,1990
- MAFFESOLI, M. El tiempo de las tribus. Barcelona: ICARIA, 1990.
- MARCUSE, H. L'home unidimensional. Barcelona: Edicions 62.
- MARX, K., Manuscrits econòmico-filosòfics. Barcelona : Edicions 62, 1991
- MAUSS, M., "Ensayo sobre los dones. Motivo y forma del cambio en las sociedades primitivas" a Mauss, M. Sociología y Antropología. Madrid: Tecnos, 1991.
- MIGUÉLEZ, F. et al. Desigualtat i canvi. L'estructura social contemporània. Barcelona, Proa-UAB, 1997
- MILLER, D., (editor) Acknowledging Consumption. Routledge, 1995.
<https://ebookcentral.proquest.com/lib/UAB/detail.action?docID=3060371>
- MILLER, D., Ir de compras. Siglo XXI Editores. 1999.
- MILLER, D., (Ed.) Home Possession: Material culture behind closed doors. Oxford: Berg, 2001

- MILLER, D., The Comfort of Things. Cambridge: Polity, 2008
- MILLER, D., Stuff. Cambridge: Polity, 2010
- MILLER, D., Consumption and its Consequences. Cambridge: Polity, 2012.
- PINÇON, M., & M. Dans les beaux quartiers, Paris, Seuil, 1989.
- POLANYI, K., La gran transformación, Madrid, Ediciones la Piqueta, 1997
- POULAIN, J. (2019). Sociologías de la alimentación: los comensales y el espacio social alimentario. Editorial UOC. <https://elibro.net/es/lc/uab/titulos/106129>
- RIESMAN, d. Et altr. La muchedumbre solitaria, Barcelona: Paidós, 1981
- RITZER, G., El encanto de un mundo desencantado. Revolución en los medios de consumo. Barcelona: Ariel, 2000.
- RITZER, G., La McDonalización de la sociedad: Un análisis de la racionalización en la vida cotidiana. Barcelona: Ariel, 1999.
- RITZER, G. Explorations in the sociology of consumption : fast food, credit cards and casinos. London ; Thousand Oaks, Calif., SAGE, 2001 <https://ebookcentral.proquest.com/lib/UAB/detail.action?docID=254783>
- SASSATELLI, R., Consumo, cultura y sociedad, Amorrortu Editores, 2012.
- SASSATELLI, R., Italians and Food, Cham: Palgrave Macmillan, 2019 <https://link-springer-com.are.uab.cat/book/10.1007%2F978-3-030-15681-7#about>
- SCHOR, J., B. Holt, B. Douglas (Eds.), The Consumer Society. Nova York: The New Press, 2000
- SIMMEL, G. . "Las grandes urbes y la vida del espíritu" a El individuo y la libertad. Ensayos de crítica de la Cultura. Barcelona: Península, 1986.
- SIMMEL, G. . Filosofía del dinero. Madrid: Instituto de Estudios Políticos, 1977.
- SIMMEL, G. . "La moda". a Simmel, G. Sobre la aventura. Ensayos filosóficos. Barcelona: Península, 1989.
- SLATER, D. Consumer Culture and Modernity. Cambridge: Polity Press, 1997.
- STILLERMAN, J. The sociology of consumption : a global approach. Malden, MA, Polity Press, 2015
- THOMPSON, E.P. Costumbres en común, Barcelona: Crítica, 1995
- TURNER, B.S. . El cuerpo y la sociedad. Exploraciones en teoría social. México: FCE, 1989.
- WARDE, Alan, Consumption. A Sociological Analysis, Londres: Palgrave Macmillan, 2017 <https://link-springer-com.are.uab.cat/book/10.1057/978-1-137-55682-0#toc>
- VEBLEN, T. Teoría de la clase ociosa. México: FCE, 1974 <https://elibro.net/es/lc/uab/titulos/72032>
- WEBER, M. L'Ètica protestant i l'esperit del capitalisme. Barcelona : Edicions 62, 1984.
- WILSON, T. M., Drinking Cultures, Alcohol and Identity, Berg, 2005.
- ZELIZER, V., Pricing the Priceless Child. The Changing Social Value of Children, Princeton University Press, 1994.

Programari

Un procesador de textos, una hoja de cálculo i un programa para la presentación de diapositivas. Un programa para elaborar mapas conceptuales.